

Tillögur að samþykktar- breytingum

- fyrir ársfund Gildis 10. apríl 2025

Breytingar á gr. 5.3.

- Undirstrikuðum og feitletruðum texta bætt við ákvæðið - yfirstrikaður texti felldur út:

5.3. Innan lífeyrissjóðsins starfar fulltrúaráð að jöfnu skipað fulltrúum samtaka launamanna og atvinnurekenda sem að sjóðnum standa. Aðildarsamtök sjóðsins tilnefna fulltrúa sína í fulltrúaráð lífeyrissjóðsins og fara þeir með atkvæði á ársfundi og öðrum fundum sjóðsins í umboði aðildarsamtakanna og í samræmi við ákvæði samþykkt þessara. Skipunartími fulltrúa er tvö ár. Við skipan fulltrúaráðs skal leitast við að það endurspegli þær starfs- og atvinnugreinar sem tryggja hagsmuni með iðgjaldsgreiðslum til sjóðsins. Stéttarfélög sem að sjóðnum standa tilnefna alls 80 fulltrúa til setu í fulltrúaráði. Fjöldi fulltrúa einstakra aðildarsamtaka skal vera í samræmi við vægi iðgjaldagreiðslna félagsmanna þeirra til sjóðsins og skal það reiknað út annað hvert ár miðað við iðgjaldagreiðslur félagsmanna hlutaðeigandi félaga næsta ár á undan og ákvarðar sá útreikningur fjölda fulltrúa einstakra aðildarféлага/samtaka í fulltrúaráðinu næstu tvö ár þaðan í frá. Samtök atvinnulífsins tilnefna allt að 80 fulltrúa til setu í ráðinu. Tilkynna skal um tilnefningu í fulltrúaráð **fyrir 15. janúar annað hvert ár** minnst 14 dögum fyrir lok yfirstandandi skipunartímabils og öðlast tilnefning gildi við upphaf ársfundar og gildir fram að ársfundi að tveimur árum liðnum **pá þegar og gildir þar til nýtt fulltrúaráð hefur verið skipað**. Heimilt er fulltrúaráðsmanni að fara með umboð tveggja annarra fulltrúa á fundum fulltrúaráðsins og ársfundi.

Ákvæði til bráðabirgða

- **Bætist við aftast í meginmál samþykkt:**

Ákvæði til bráðabirgða: Þrátt fyrir ákvæði 5.3 í samþykktum sjóðsins skal skipting fulltrúa hvers stéttarfélags í fulltrúaráð verða sem hér segir þar til samkomulag hefur náðst um nýtt fyrirkomulag við skipan fulltrúaráðsins: Efling stéttarfélag 55 fulltrúar, Félag skipstjórnarmanna 3 fulltrúar, Sjómann- og vélstjórafélag Grindavíkur 2 fulltrúar, Sjómannafélag Íslands 2 fulltrúar, Sjómannasamband Íslands 4 fulltrúar, VM – Félag vélstjóra og málmtæknimanna 3 fulltrúar, Verkalýðsfélagið Hlíf 6 fulltrúar, Verkalýðsfélag Vestfirðinga 4 fulltrúar.

Greinargerð með breytingum á gr. 5.3. og ákvæði til bráðabirgða

Grein 5.3:

Lögð er til breyting á því hvenær fulltrúaráð skal skipað og gildistíma tilnefningar. Breytingunni er ætlað að tryggja að sama fulltrúaráð sitji ársfund og undirbúningsfund ársfundar og er því nú miðað við að skipan fari fram fyrir 15. janúar annað hvert ár.

Ákvæði til bráðabirgða:

Með hliðsjón af kröfum laga um persónuvernd og því að lífeyrissjóðurinn sinnir ekki lengur innheimtu fyrir aðildarsamtök sjóðsins þykir ekki rétt að fara í svo umfangsmikla vinnslu viðkvæmra persónuupplýsinga í þeim tilgangi að ákvarða fjölda fulltrúa einstaka aðildarsamtaka.

Lagt er til að núverandi skipting fulltrúa á milli stéttarfélaga haldist óbreytt þar til samið hefur verið um nýtt fyrirkomulag með ákvæði til bráðabirgða í samþykktum.

Breytingar á gr. 9.12.

- **Undirstrikuðum og feitletruðum texta bætt við ákvæðið (eldri prósentur falla út):**

9.12. Framlagi hvers árs til jöfnunar örorkubyrði lífeyrissjóða, sbr. 18. gr. laga nr. 113/1990 um tryggingagjald, skal ráðstafa í samræmi við ákvæði 19. gr. reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða þannig að ávinnsla nýrra réttinda og lífeyrir vegna geymdra réttinda hækki á komandi ári eins og nánar er tilgreint hér:

a. Auka skal réttindainnvinnslu sjóðfélaga sem nemur **4,2%** iðgjalda þeirra. Réttindi skv. ákvæði þessu reiknast að fullu skv. reglum um aldursháða ávinnslu. Þessi réttindi skal auðkenna sérstaklega í réttindabókhaldi sjóðsins og veita þau ekki rétt til framreiknings.

b. Greiða skal viðbótarlífeyri til lífeyrisþega annarra en barnalífeyrisþega sem nemur **2,0%** af lífeyri þeirra. Viðbótarlífeyririnn greiðist mánaðarlega eins og annar lífeyrir. Þessi viðbótarlífeyrir skal merktur sérstaklega í réttindabókhaldi sjóðsins.

Framangreint framlag til aukningar réttindaávinnslu og lífeyrisgreiðslna skulu hverju sinni að hámarki nema örorkuframlagi ársins. Tryggingastærðfræðingur sjóðsins skal árlega meta skuldbindingar sjóðsins skv. framangreindri reglu miðað við örorkuframlag ársins og vænt iðgjöld og lífeyrisgreiðslur á komandi ári og gera tillögu um breytingu á hundraðshluta viðbótarávinnslu og lífeyris, gefi matið til þess tilefni. Skal sjóðstjórn þá leggja tillögur að breytingum samþykktu lífeyrissjóðsins fyrir ársfund hans svo tryggt sé að örorkuframlagið dugi fyrir skuldbindingum skv. a. og b. lið hér að framan.

Greinargerð með breytingum á gr. 9.12.

Samkvæmt 2. mgr. greinar 9.12. í samþykktum sjóðsins skal tryggingastærðfræðingur sjóðsins árlega meta skuldbindingar sjóðsins skv. reglu 9.12. miðað við örorkuframlag ársins og vænt iðgjöld og lífeyrisgreiðslur á komandi ári og gera tillögu um breytingu á hundraðshluta viðbótarávinnslu og lífeyris, gefi matið tilefni til þess. Skal sjóðsstjórn þá leggja tillögur að breytingum á samþykktum sjóðsins fyrir ársfund svo tryggt sé að örorkuframlagið dugi fyrir skuldbindingum hans.

Framangreindar iðgjalda- og lífeyrishækkunarir komu inn í samþykktirnar árið 2011 og höfðu lífeyrisþegar þá ekki fengið viðbótarréttindi á sín iðgjöld og var þá talið sanngirnismál að veita þeim sömu hlutfallslegu hækkun á lífeyrisgreiðslur. Með hverju árinu sem líður hefur stærri hluti lífeyrisþega áunnið sér viðbótarréttindi ofan á iðgjaldagreiðslur. Af þessum sökum hefur stjórn lagt til á síðustu tveimur ársfundum, í samræmi við tillögur tryggingastærðfræðings, að lækka hlutfallslega viðbót lífeyrisþega til framtíðar. Breytingin er áætluð í skrefum til þess að lífeyrisþegar verði fyrir sem minnstum áhrifum lækkunarinnar. Áætlað er að ráðstöfun framlagsins til lífeyrishækkana lækki um 0,5% á ári þar til hún líður undir lok, með þeim fyrirvara að staða framlagsins skal ávallt vera í jafnvægi. Breytingin sem lögð er til miðast við áramót og tekur því gildi 1.1.2026.

Áætluð ráðstöfun næstu ára er sem hér segir:

	Lífeyrishækkunarir	Iðgjaldahækkunarir
2025	2,5%	4,0%
2026	2,0%	4,2%
2027	1,5%	4,5%
2028	1,0%	4,8%
2029	0,5%	5,2%
2030 oáfr.	0,0%	5,5%

Breytingar á gr. 10.4.

- **Undirstrikuðum og feitletruðum texta bætt við ákvæðið - yfirstrikaður texti felldur út:**

10.4. Áunnin lífeyrisréttindi eins og þau eru skilgreind í 11.-14. gr. og reiknuð samkvæmt greinum 10.2. og 10.3. skulu varðveitt í samræmi við gildandi reglur hverju sinni, þannig að lífeyrisgreiðslur verði samkvæmt uppsöfnuðum réttindum hvers réttindatímabils. Framreikningur skal hverju sinni vera samkvæmt þeim reglum sem gilda þegar réttur til lífeyris varð virkur. Samtala lífeyrisréttinda er summa áunninna lífeyrisréttinda og framreiknaðra lífeyrisréttinda, ef slík réttindi hafa verið úrskurðuð. Framreiknuð lífeyrisréttindi teljast ekki með áunnum lífeyrisréttindum nema að því marki sem þau hafa fallið til frá úrskurði framreiknings, sbr. gr. 12.14a. og 13.6.a. og minnkar framreiknaði hlutinn þá sem því nemur. Þegar stjórn sjóðsins ákveður aukningu réttinda skulu þau vera greind frá öðrum réttindum. Réttindaaukning er ekki tekin með í framreikningi en hún reiknast að fullu í áunnum réttindum. Komi til skerðingar á áunnum réttindum sjóðfélaga skal fara með réttindaskerðinguna á sama hátt og réttindaaukningu nema að skerðingin kemur til frádráttar áunnum réttindum. Breyting réttinda skv. framanskráðu skal færð í réttindabókhaldi sjóðsins miðað við síðasta mánuð þess tímabils sem tryggingafræðileg úttekt skv. 7. kafla samþykktu þessara tekur til. Hækkun eða lækkun lífeyrisgreiðslna getur fyrst tekið gildi frá og með næsta mánuði eftir að staðfesting fjármálaráðuneytis þar að lútandi liggur fyrir.

Greinargerð með breytingum á gr. 10.4.

Um er að ræða leiðréttingu á tilvísun innan samþykktanna.

Breytingar á gr. 12.1.

- **Undirstrikuðum og feitletruðum texta bætt við ákvæðið:**

12.1. Sjóðfélagi sem verður fyrir orkutapi, sem talið er að svari til 50% örorku eða meira **og hefur greitt til sjóðsins í a.m.k. tvö ár** á rétt á örorkulífeyri úr sjóðnum í samræmi við áunnin réttindi skv. 10. gr. og nánari skilmála þessa kafla. Auk áunninna réttinda skv. framanskráðu á sjóðfélagi rétt á örorkulífeyri miðað við framreikning á því, hvað ætla má að hefðu orðið réttindi hans við áframhaldandi iðgjalds-greiðslur skv. nánari skilmálum þessa kafla. Skilyrði framreikningsréttar eru að sjóðfélaginn hafi:

a. greitt iðgjöld til sjóðsins a.m.k. þrjú af undanfarandi fjórum almanaksárum og a.m.k. kr. 60.000 hvert þessara þriggja ára. Hafi sjóðfélagi unnið reglubundið hlutastarf á tímabilinu skal miða við að lágmarksiðgjald hafi verið a.m.k. kr. 40.000.

b. greitt iðgjöld til sjóðsins í a.m.k. sex mánuði á undanfarandi tólf mánuðum.

c. orðið fyrir tekjuskerðingu af völdum orkutapsins.

d. ekki sjálfur átt sök á orkutapi vegna ofnotkunar áfengis, lyfja eða fíkniefna.

Hafi sjóðfélagi skipt um starf og af þeim sökum hafið iðgjaldsgreiðslur til sjóðsins á síðustu 24 mánuðum fyrir orkutap, stofnast ekki réttur til framreiknings í þessum sjóði, ef rekja má starfsskiptin til versnandi heilsufars sem leitt hafi til orkutapsins.

Greinargerð með breytingum á gr. 12.1.

Um er að ræða áréttingu á 1. mgr. 15. gr. laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Ekki er um breytta framkvæmd að ræða.

Breytingar á gr. 12.12.

- **Undirstrikuðum og feitletruðum texta bætt við ákvæðið - yfirstrikaður texti felldur út:**

12.12. Örorkulífeyrir fellur niður við 67 ára aldur og eins ef starfsorka eykst eða tekjur aukast þannig að skilyrðum gr. 12.1. er ekki lengur fullnægt. Áunnin réttindi örorkulífeyrisþega skulu hverju sinni nema áunnum réttindum við fyrsta úrskurð örorku að viðbættum réttindum vegna:

a. **mánaðarlegs framreikningsiðgjalds (reiknað í samræmi við gr. 12.6.) af greiddum örorkulífeyri.**
~~framreiknaðra réttinda í hlutfalli við hundraðshluta örorkulífeyris af hámarks-örorkulífeyri eins og hann hefur verið hverju sinni.~~

b. aukningar- eða skerðingarréttinda sem kann að hafa verið úthlutað eftir að taka örorkulífeyris hófst.

c. réttinda sem örorkulífeyrisþeginn kann að hafa unnið sér inn eftir úrskurð örorku.

Til frádráttar ellilífeyri sjóðfélaga þannig reiknuðum skal síðan koma sá ellilífeyrir sem hann hefur afsalað sér samkvæmt grein 11.~~8~~7. (skipting ellilífeyrisréttinda).

Greinargerð með breytingum á gr. 12.12.

Samkvæmt gr. 12.1. í samþykktum sjóðsins á sjóðfélagi, sem verður fyrir orkutapi sem svarar til a.m.k. 50% örorku, rétt á örorkulífeyri úr sjóðnum í samræmi við áunnin réttindi og rétt til framreiknings. Réttur til örorkulífeyris er bundinn því skilyrði að sjóðfélagi hafi orðið fyrir tekjuskerðingu vegna orkutapsins, sbr. gr. 12.3. Greiðsla örorkulífeyris getur þannig lækkað vegna annarra tekna fari þær umfram tekjur fyrir orkutapið.

Þegar réttur til örorkulífeyris stofnast vegna framreiknings þá myndar sá réttur smátt og smátt rétt til áunnins lífeyris á sama tíma og framreikningur lækkar.

Þetta er framkvæmt með þeim hætti að reiknað er út framreikningsiðgjald (það iðgjald sem myndar grunn framreiknings, sbr. gr. 12.6) og það iðgjald myndar áunnin lífeyrisréttindi í samræmi við réttindatöflu þegar mánaðarlegar lífeyrisgreiðslur eiga sér stað.

Í þessu felst jafnframt að sé sjóðfélagi með metið orkutap en fær ekki greiðslur (eða lægri greiðslur) frá sjóðnum vegna annarra tekna þá lækkar þessi réttur hlutfallslega, sbr. einnig gr. 12.3. í samþykktum.

Unnið hefur verið að kerfisuppfærslu á réttindakerfi sjóðsins í þeim tilgangi að endurspeglar hvernig réttindi vegna framreiknaðs örorkulífeyris mynda áunnin réttindi lífeyris smátt saman. Breytingu á samþykktum er ætlað að styðja við þessa kerfisþróun og útskýra framkvæmd að þessu leyti.

Þá er leiðrétt tilvísun innan samþykktanna.

Breytingar á gr. 18.3.

- **Undirstrikuðum og feitletruðum texta bætt við ákvæðið - yfirstrikaður texti felldur út:**

18.3. Lífeyrir greiðist mánaðarlega eftirá, í fyrsta sinn fyrir næsta mánuð eftir þann mánuð er lífeyrisréttur myndaðist, og síðasta sinn fyrir þann mánuð er réttur til lífeyris fellur úr gildi. Aldrei skal ~~þó sjóðstjórn skylt að~~ úrskurða lífeyri lengra aftur í tímann en tvö ár, reiknuð frá byrjun mánaðar er umsókn berst sjóðnum eða nýjar upplýsingar koma fram sem gera það að verkum að breyta þurfi úrskurði aftur í tímann. Úrskurður skv. þessu skal þá miðast við réttindareglur eins og þær hafa verið á umræddu tímabili og lífeyrir skv. verðlagi hvers tímabils. Vextir greiðast ekki á lífeyrisgreiðslur. Lífeyrir skv. umsókn um töku ellilífeyris fyrir hinn almenna ellilífeyrisaldur sbr. gr. 11.3. og 10.5. greiðist þó fyrst frá upphafi þess mánaðar er umsókn berst sjóðnum.

Greinargerð með breytingum á gr. 18.3.

Breytingin er lögð til í því skyni að áréttast að berist sjóðnum nýjar upplýsingar sem gera það að verkum að breyta þurfi úrskurði aftur í tímann þá fer leiðrétting ekki fram lengra en tvö ár aftur í tímann og þannig meðhöndluð með sama hætti og um nýja umsókn væri að ræða. Er þetta til samræmis við það sem hefur verið framkvæmd sjóðsins hvað þetta varðar.

Breytingar á viðauka B – ráðstöfun örorkuframlags

- Eftirfarandi texti fjarlægður:

Ráðstöfun örorkuframlags 2011:

- ~~a. Auka skal réttindainnvinnslu sjóðfélaga sem nemur 4,5% iðgjalda þeirra. Réttindi skv. ákvæði þessu reiknast að fulltu skv. reglum um aldursháða ávinnslu. Þessi réttindi skal auðkenna sérstaklega í réttindabókhalði sjóðsins og veita þau ekki rétt til framreiknings.~~
- ~~b. Greiða skal viðbótarlífeyri til lífeyrisþega annarra en barnalífeyrisþega sem nemur 4,5% af lífeyri þeirra. Viðbótarlífeyririnn greiðist mánaðarlega eins og annar lífeyrir. Þessi viðbótarlífeyrir skal merktur sérstaklega í réttindabókhalði sjóðsins.~~

Ráðstöfun örorkuframlags 2018:

- ~~a. Auka skal réttindainnvinnslu sjóðfélaga sem nemur 4,0% iðgjalda þeirra. Réttindi skv. ákvæði þessu reiknast að fulltu skv. reglum um aldursháða ávinnslu. Þessi réttindi skal auðkenna sérstaklega í réttindabókhalði sjóðsins og veita þau ekki rétt til framreiknings.~~
- ~~b. Greiða skal viðbótarlífeyri til lífeyrisþega annarra en barnalífeyrisþega sem nemur 4,0% af lífeyri þeirra. Viðbótarlífeyririnn greiðist mánaðarlega eins og annar lífeyrir. Þessi viðbótarlífeyrir skal merktur sérstaklega í réttindabókhalði sjóðsins.~~

Breytingar á viðauka B – ráðstöfun örorkuframlags

- Eftirfarandi texta bætt við ákvæðið:

Ráðstöfun örorkuframlags

Ráðstöfun örorkuframlags á grundvelli gr. 9.12 í samþykktum sjóðsins er og hefur verið sem hér segir:

Frá og með	Aukin réttindaávinnsla gr. 9.12.a	Viðbótarlífeyrir gr. 9.12.b
1.9.2011	4,5%	4,5%
1.1.2018	4,0%	4,0%
1.1.2024	3,6%	3,0%
1.1.2025	4,0%	2,5%
1.1.2026	4,2%	2,0%

Greinargerð með breytingum á viðauka B

Breytingin er lögð til í því skyni að til staðar sé yfirlit um réttindi sem myndast hafa vegna framlags til jöfnunar á örorkubyrði, sett fram sem tafla, m.a. þar sem gert er ráð fyrir frekari breytingum næstu árin. Ekki er um breytingu á framkvæmd að ræða.